

7/3243, 3244
İmz. SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007.00/ 1040
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

26.15.12008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 12.05.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5839 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'na (2 adet) ait yazılı soru önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'ser Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN
7/3244 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Dünya Ekonomik Forumunca yayınlanan Küresel Cinsiyet Uçurum (GGG) raporuna göre Türkiye, kadına yönelik suçların en çok işlendiği 10 ülke arasındadır. Bunun yanı sıra geçtiğimiz günlerde İtalyan sanatçı Pippa Bacca'nın Gebze'de tecavüz edilerek öldürülmesi Türkiye'de kadına yönelik şiddetin boyutlarını tekrar gözler önüne sermiştir. Buna göre;

SORULAR :

- 1) Kadına karşı şiddetin bu kadar yoğun olduğu ülkemizde kadına şiddet uygulayanlara uygulanacak cezai yaptırımların caydırıcı olması için Adalet Bakanlığı ile ortak hazırladığınız bir çalışma var mı?
- 2) Kadın ve Aileden Sorumlu Bakan olarak aile içi şiddetin önlenmesi için Bakanlığınız süresince yaptığınız çalışmalar nelerdir? Yaptığınız çalışmalar varsa, bu çalışmalara rağmen hala rakamların yüksek olmasının nedeni nedir?
- 3) Türkiye'de kadınlarımız son yıllarda iş hayatından çekilmekte, kadın istihdam oranı yüzde 34'lerden yüzde 23 seviyelerine gerilemektedir. Kadınlarımızın gerek iş hayatında gerekse sosyal yaşamda daha fazla bulunması için Bakanlığınızın herhangi bir çalışması olmuş mudur?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Bilindiği gibi, Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek, hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere kurulmuş ve bu çalışmalarını sürdürmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün çalışma alanlarının en önemlilerinden biri de kadına karşı şiddet ve aile içi şiddettir. Kadına karşı aile içi şiddetle mücadele amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Genel Müdürlük, görev alanına giren konulardaki çalışmalarını kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile işbirliği halinde gerçekleştirmekte ve koordinasyonu sağlamaktadır. Bu çerçevede Adalet Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün yürüttüğü çalışmalardaki en önemli işbirliği kuruluşları arasında yer almaktadır.

Bilindiği üzere aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla 1998 yılında çıkarılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede reform niteliğinde bir düzenlemedir. Ancak Kanunun uygulanması sırasındaki aksaklıklarının giderilmesi ve kapsamının genişletilmesini teminen Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde başta Adalet Bakanlığı olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının hukukçu temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen toplantılar sonucunda hazırlanan Değişiklik Tasarısı 4 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik ise yine Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Aile Mahkemesi Hakimleri, Cumhuriyet Savcıları, Adalet Bakanlığının ilgili birimlerinin temsilcileri, ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının hukukçu temsilcilerinin katılımı ile hazırlanmış ve 1 Mart 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte şiddetin tanımı yapılarak, toplumsal ve özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözel ve ekonomik her türlü davranışın şiddet olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiş, ayrı yaşayan eşler de kanunun kapsamına alınmış, Aile Mahkemesi Hakiminin alabileceği tedbirlere şiddet uygulayan bireyin bir sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi olması için başvurması tedbiri ilave edilmiş ve Kanun kapsamında yapılacak başvuruların ve kararların infazı için yapılacak işlemlerin harca tabi olmayacağı hususları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Gerek 4320 sayılı Kanun, gerekse son yıllarda Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve İş Kanununda kadına yönelik fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetin engellenmesi doğrultusunda gerçekleştirilen değişiklikler ile çok önemli kazanımlar elde edilmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce yürütülmekte olan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi"nin pilot illerinde gerçekleştirilen kadın-erkek eşitliğinin kamu politikalarında yer alması hususlarını içeren aktivitelerinde Aile Mahkemesi Hakimlerinin, Cumhuriyet Savcılarının ve Adalet Bakanlığının ilgili birimlerinin görüşleri ve katkıları alınmıştır.

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında hazırlanan Aile İçi Şiddet Ulusal Eylem Planı hazırlık toplantılarında da Aile Mahkemesi Hakimlerinin, Cumhuriyet Savcılarının ve Adalet Bakanlığının ilgili birimlerinin görüşleri ve katkıları alınmıştır.

Barolar ile konuya ilişkin farkındalık ve duyarlılığın artırılması amacıyla çok yönlü çalışmalar yapılmakta ve Barolarda stajyer avukatlara 4320 sayılı Kanun ve Yönetmeliği ile ilgili kanunlar hakkında verilecek eğitim programlarının hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce yürütülen "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi"nin "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kamu Yetkililerinin Duyarlılığının Artırılması" hedefine yönelik olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele konularında gelişmiş mekanizmalara sahip, Avrupa Birliği üyesi ülkelere çalışma ziyareti programı planlanmıştır. Bu çerçevede, Avusturya ve Danimarka'ya, şiddet mağduru kadınlara hizmet sunan kuruluşlarla bir araya gelmek, deneyimleri paylaşmak ve süregelen uygulamaları yerinde incelemek amacıyla 2007 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan temsilcilerin katılımıyla birer çalışma ziyareti düzenlenmiştir.

Kadına yönelik şiddet konusunda yürütülen faaliyetlerin başlıcaları şu şekilde sıralanabilir:

- Bilindiği üzere, aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun 1998 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanunun uygulanmasında ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi ve Kanunun kapsamının genişletilmesi amacıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hazırlanmış, Tasarı kabul edilerek 04.05.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik ise

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde hazırlanarak 1 Mart 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (1. soruda detayı verilmiştir)

- 2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kadına yönelik aile içi şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda tedbirlerin uygulanmasında koordinatör kurum görevi verilen Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce, ilgili tüm kurum ve kuruluşların Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgiler üçer aylık periyotlar halinde izlenerek Başbakanlığa sunulmakta ve Genel Müdürlüğün Web sayfasında yayınlanmaktadır. Bu güne dek Ekim-Aralık 2006 döneminden başlamak üzere altı dönem raporu yayınlanmıştır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda tüm taraflarda oluşan duyarlılığın sistemli ve kararlı bir seferberliğe dönüşebilmesi için, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" oluşturulmuş, Komitenin Devlet Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU başkanlığındaki birinci toplantısı 14 Mart 2007 tarihinde, ikinci toplantısı ise 30 Nisan 2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.
- Şiddet mağduru kadınlar için ilk adım başvuru yerleri olan 921 polis merkezi ve 276 karakolda çalışan Emniyet Teşkilatı personeline yönelik "kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması" konularında farkındalık ve duyarlılığı artırmaya yönelik hizmet içi eğitim projesi yapılması amacıyla, İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir AKSU ve Devlet Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU tarafından, 26.12.2006 tarihinde "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü'nün imzalanmıştır.

Eğitim programının birinci aşaması kapsamında, yaklaşık 270 kişilik eğitici kadrosunun eğitimi tamamlanmıştır. İkinci aşama kapsamında; eğitimi tamamlanmış olan 270 eğitici tarafından İl Emniyet Müdürlükleri Polis Merkezlerinde ve karakollarda çalışan yaklaşık 40.400 personelin eğitimine devam edilmektedir.

- Yine 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde; şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara sunulan sağlık hizmetleri prosedürlerinin belirlenmesi ve buna uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğiyle hazırlanmış olan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü", Sağlık Bakanı Prof. Dr. Sayın Recep AKDAĞ ile Devlet Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU tarafından 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanmıştır.

Söz konusu Protokol kapsamında gerçekleştirilecek eğitimler ile; 81 il sağlık müdürlüğü yöneticileri ile birinci, ikinci, ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı aile planlaması merkezi, vb.) çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Eğitimlerle, öncelikle 500 eğiticinin yetiştirilmesi, ardından da sahada çalışan 75.000 sağlık personeline ulaştırılması hedeflenmektedir. 3 Ocak 2008 tarihinde yürürlüğe giren

Protokol. 2 yıl süreyle uygulanacaktır. Halihazırda eğitimlerde kullanılacak eğitim materyallerinin hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir.

- Bunun yanı sıra, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun birlikte yürüttüğü 4. Ülke Programı çerçevesinde; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik ve finansal desteği ile *"Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi"*, Diyanet İşleri Başkanlığı personeline yönelik olarak gerçekleştirilecektir. Eğitimler kapsamında başta Ankara Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu Görevlileri olmak üzere Ankara ilindeki bütün din görevlilerinin; "toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler," konularında eğitilmesi amaçlanmaktadır. Ankara ilindeki pilot uygulamanın ve sonuçlarının değerlendirilmesinin ardından Projenin ilerleyen yıllarda diğer illere yayılması konusunda karara varılacaktır.
- Genelgede yer alan *"2007-2010 Kadına Yönelik Şiddetin önlenmesi Eylem Planı"* hazırlanmalı ve uygulamaları takip edilmelidir." tedbiri gereğince "kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı", tüm tarafların katılımı ve işbirliği ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanarak yürürlüğe girmiştir. Ulusal Eylem Planı ile yasal düzenlemeler, toplumsal farkındalık ve zihinsel dönüşüm, kadının sosyo-ekonomik durumunun güçlendirilmesi, koruyucu hizmetler, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri ve sektörler arası işbirliği olmak üzere 6 temel alanda iyileştirmeler hedeflenmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce, kadın erkek eşitliğinin tüm kamu kurum ve kuruluşlarının plan ve politikalarında yer almasına ilişkin çalışmaları desteklemek üzere "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi" ile "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi"nin aktiviteleri eş zamanlı olarak sürdürülmektedir.

"Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında, Ulusal Eylem Planının yanı sıra bir veri tabanı modeli oluşturulması, risk altındaki ve şiddete maruz kalan kadına yönelik hizmet sunum modeli geliştirilmesi, çeşitli bilinçlendirme ve hizmet-içi eğitim program modülleri geliştirilmesi ve bir ulusal iletişim stratejisi hazırlanarak uygulanması çalışmaları sürdürülmektedir. Böylece tüm paydaşların (kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları) kadına yönelik aile içi şiddetin yok edilmesine dair kapasitelerini güçlendirmek amaçlanmaktadır.

25 Kasım Kadına Karşı Şiddete Son Uluslararası Günü vesilesiyle, kadına yönelik şiddetin suç olduğu mesajının geniş halk kesimlerine ulaştırılması amacıyla hazırlanan spot filmler ulusal ve yerel televizyonlarda yayımlanmaktadır. Bu spot filmlerin yanı sıra şiddet mağduru ve riski altındaki kadınları bilgilendirici broşürler, posterler, billboard afişleri farkındalık yaratma ve duyarlılık artırmaya yönelik olarak 81 İl Valiliği ve Belediye Başkanlıklarına gönderilmiştir. Talep olduğunda tüm kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kuruluşlara bilgilendirici ve görsel materyal desteği sağlanmaktadır.

25 Kasım "Kadına Karşı Şiddete Son Uluslararası Günü" nedeniyle toplumsal duyarlılığı ve farkındalığı artırmak amacıyla 15 Kasım 2007 tarihinde Ankara Kızılay Metrosunda "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Son" standı oluşturulmuş, yaklaşık 5000 kişiye konuya ilişkin bilgilendirici materyallerin dağıtımı yapılmıştır.

Geleceğin medya profesyonellerine ve yerel medya kuruluşlarına toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında duyarlılıklarının geliştirilmesi ile kadına yönelik aile içi şiddetle mücadeledeki rolleri ve sorumlulukları hakkında farkındalıklarının artırılmasına yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, kadına yönelik aile içi şiddeti izlemek ve aile içi şiddetle mücadele etmek için göstergeler belirlenebilmesi amacıyla ilk kez ülke genelinde kadına yönelik şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir sorusuna yanıt verecek büyük ölçekli bir alan araştırması yapılacaktır. Araştırmanın ihalesi sonuçlanmış olup, araştırma hali hazırda başlangıç safhasına gelmiştir. Alan Araştırmasının sonuçlarının, TÜİK "Resmi İstatistik Programı" kapsamında resmi veri olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce yürütülen kadına yönelik şiddetle ilgili diğer çalışmalar şöyledir;

- TRT ile imzalanan protokol gereği, Genel Müdürlüğün sürdürdüğü çalışmaların kamuoyuna duyurulması, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan kadın çalışmalarının bölgeye kazandırdığı değerlerin anlatılması ve yöre halkının bilgilendirilmesi amacıyla hazırlanan ve 6 bölümden oluşan "Beni Acıtmayın" isimli belgesel film bu yıl içinde gösterime girecektir.
- 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin hayata geçirilmesinde koordinatör kurum olarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün görevlendirilmesinin ardından Başbakanlık Genelgesinin uygulanmasında taraf olacak kişi/kurum ve kuruluşların bilgilendirilmesi amacıyla hazırlanan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu kitap olarak basılmış olup dağıtımı yapılmaktadır.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü personeli tarafından çeşitli toplantı, seminer ve panellerde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bildiriler sunulur ve radyo ve televizyon programlarına katılım sağlanarak kamuoyunun bilgilendirilmesi çalışmalarına ise devam edilmektedir.
- 21 Haziran 2006 tarihinde Avrupa Konseyi Bakanlar Toplantısında kabul edilen ve 2006-2008 yıllarını kapsayan "Aile İçi Şiddet Dahil Kadınlara Yönelik Şiddetle Mücadele Kampanyası" çerçevesinde yürütmekte olduğumuz aktiviteler "best practises" olarak kabul görmüştür.
- Kadına karşı aile içi şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri, CD ve afişler Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce hazırlanarak 600 garnizona iletilmiştir. Bu kapsamda, her yıl yaklaşık 450.000 erkeğin konuya ilişkin bilgilendirilmesi sağlanmaktadır.

Yine; 25 Kasım 2004 tarihinden bu yana Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğinde yürütülen "Kadına Karşı Şiddete Son Kampanyası" çerçevesinde; toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Kampanya çerçevesinde;

- Toplumsal duyarlılığı artırmak amacıyla 25 Kasım 2005 tarihinde İstanbul'da, 31 Mart 2006 tarihinde Ankara'da, 20 Eylül 2006 tarihinde Amasya'da, 8 Mayıs 2008

tarihinde Gaziantep'te ve 9 Mayıs 2008 tarihinde ise Şanlıurfa'da Kültür ve Turizm Bakanlığı Çok Sesli Korosu tarafından Anadolu kadınının çeşitli yönleriyle dile getirildiği türkülerden derlenen "Türkülerimiz ve Kadınlar" temalı özel konserler verilmiştir.

- 8 Mayıs 2008 tarihinde Gaziantep'te, 9 Mayıs 2008 tarihinde ise Şanlıurfa'da aile içi şiddete maruz kalan veya risk altındaki kadınlara hizmet sunan kamu kuruluşları yetkililerinin ve sivil toplum kuruluşlarının duyarlılıklarının artırılması amacıyla "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele" toplantıları gerçekleştirilmiştir.
- 2005 yılında "Kadına Karşı Şiddete Son" konulu Genç Gazeteciler Yarışması yapılmış, ödülleri yarışmayı kazanan genç gazetecilere düzenlenen törenle verilmiştir.
- Futbol Federasyonu Başkanlığı işbirliği ile Süper Lig takımları oyuncularının maçlara "kadına yönelik şiddete son" yazılı banner ve tişörtlerle çıkmaları sağlanarak erkeklerin konuya ilişkin duyarlıklarının oluşması amaçlanmıştır.
- Erkeklerin bilinçlendirilmesine ilişkin farkındalık yaratma, duyarlılık artırma amacıyla Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği ile işbirliği yapılarak, 1 milyon adet erkek giyim ürününü firma/marka-fiyat etiketlerinin yanında "Kadına Karşı Şiddete Son" ifadeli etiketlerle satışa sunulması sağlanmış ve "25 Kasım-Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Uluslararası Mücadele Günü" haftasında mağazalarda ve alışveriş merkezlerinde kadına karşı şiddete son konulu vitrin afişleri kullanılmıştır.

Ayrıca, Bakanlığım döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulmasına yönelik Kanun Teklifi 9 Nisan 2008 tarihinde sunulmuştur.

Yukarıda bahsi geçen faaliyetlerden de anlaşılacağı üzere kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi konusunda, Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği halinde bir çok alanda çalışmalar yapmakta ve ilgili kurum/kuruluşlarla topyekün bir mücadele yürütmeye devam etmektedir.

Gerek Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve ilgili kamu kurum/kuruluşlarıyla işbirliği içinde yürütülen bilinç artırıcı ve şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar; gerekse sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen şiddeti önlemeye yönelik faaliyetler neticesinde toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artmasıyla kadına yönelik aile içi şiddet sırt olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle kadınlarımızın resmi makamlara ve yargısal yollara başvurularında önemli artışlar gerçekleşmiştir. Bu çerçevede, şiddete ilişkin rakamların artmakta olduğunu söylemek doğru olmayacaktır.

Türkiye'de kadınların işgücüne katılımı, sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilmekle birlikte, işgücüne katılım oranları düşük olup, yıllara göre azalma göstermektedir. Kanunlardaki eşitlikçi yapıya rağmen, kadınlar ve erkekler arasındaki geleneksel rol paylaşımındaki eşitsizlik ve kadınların niteliksel gelişimini, işgücüne girişini sağlayacak gerekli mekanizmaların oluşmaması bu düşüşün önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle kadın istihdamını genel istihdam sorunundan ayrı olarak değerlendirmek, farklı politikalar belirlemek gerekmektedir. Bu çerçevede ülkemizde yürütülen çalışmalar aşağıda yer almaktadır:

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün katılım sağladığı 9. Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları çerçevesinde İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu kapsamında kadın istihdamı konusuna özel önem verilmiş, gerek vizyonda toplumsal cinsiyet eşitliğine, gerekse alınacak tedbirler arasında kadınların iş bulma, girişimcilik eğitimleri ve istihdam garantili eğitim programlarından yararlandırılmaları hususlarına vurgu yapılmıştır.

Bunun yanında Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde olan Ülkemiz, Avrupa İstihdam Stratejisi ile uyumlu Ulusal İstihdam Stratejisi'nin hazırlıklarını sürdürmektedir. Avrupa İstihdam Stratejisinde dört temel boyuttan ikisi Girişimcilik ve Eşit Fırsatlar konusudur. Bu iki temel öncelik bir arada değerlendirildiğinde; kadın ve erkeklere eşit kariyer fırsatları sunulması, iş piyasasına uyumlarının sağlanması ve kendi işini kuracak kişilerin desteklenmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan Ülkemizin Ulusal İstihdam Stratejisi'nde de; kadınların istihdama katılımlarının artırılması için tespit edilen öncelikler arasında "kadın girişimciliğinin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi; kadın girişimciler için yeni programlar geliştirilmesi ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması" ile "zihniyet dönüşümünü gerçekleştirecek, toplumsal cinsiyet eşitliğini yani kadın erkek eşitliğini yaşama geçirecek çabaların artırılması" hususları önemle vurgulanmıştır.

2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliklerle hane halkı içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.

Diğer taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik bir Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulması amacıyla 09.04.2008 tarihinde Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanun Teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

Kadının işgücü piyasasına ve istihdama katılımının artırılmasını sağlamak için gerekli olan zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılı Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Türkiye'de kadınların toplumsal fırsatlardan erkeklerle eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve kadının insan haklarının korunması hedeflerine dönük olarak "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi" ile "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" yürütülmektedir.

Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa yürütmekte olduğu "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi"nin toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve programlara yerleştirilmesinin önemini içeren eğitim materyali geliştirilmesi ve eğitim programları gerçekleştirilmesini hedefleyen altıncı bileşeni kapsamında, gerçekleştirilecek eğitimlerde kullanılmak üzere bir toplumsal cinsiyet eşitliği el kitabı hazırlanmıştır. Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerden yaklaşık 100 kişinin katıldığı "Eğiticiler Eğitimi" programı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca politika oluşturulması aşamasında katkı sağlayacak olan kamu kurumlarında görevli politika uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirilmesini ve bu konuda farkındalıklarının artırılmasını amaçlayan "Uzmanlara Yönelik Eğitimler" tamamlanarak, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta olan yaklaşık 120 kişiye eğitim verilmiştir. Belediye Başkanları, Başkan Yardımcıları ve Kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticilerine yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Semineri düzenlenmiştir. Proje dâhilinde Ankara, Gaziantep, Antalya, Samsun ve Bursa illerini kapsamak üzere toplam 500 "politika uygulayıcısının" katılacağı

toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Ankara ve Gaziantep illerindeki eğitimler tamamlanmıştır.

Bunun yanında söz konusu Proje'nin dördüncü bileşeni kapsamında kadın istihdamı konusunu da içeren bir Ulusal Eylem Planı hazırlanmaktadır. Ulusal Eylem Planı taslağı politika dokümanları Pekin Eylem Platformu'nda belirlenen kritik alanlar esas alınarak hazırlanmıştır. Taslakta yer alan sekiz ana başlıktan ikisi "Kadın ve Ekonomi" ile "Kadın ve Yoksulluk" olup bu alanlarda 9.Kalkınma Planı hedefleri dahilinde tüm taraflarca kadın istihdamının artırılması, kırsal kesimdeki kadınların konumlarının iyileştirilmesi, işgücü piyasasında cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele edilerek, kadın ve erkek arasında ücret farklılıklarının azaltılması, istihdam dışında kalan yoksul kadınların konumlarının iyileştirilmesi, yoksullukla mücadele eden sorumlu kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliğinin giderilmesi hedeflenmektedir.

Ulusal Eylem Planı çalışmaları devam etmekte olup, Eylül 2008'de tamamlanarak yürürlüğe girecektir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, Avrupa Komisyonu'nun mali katkısı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) teknik desteği ile "Kadına Yönelik Aile İç Şiddetle Mücadele Projesi" yürütülmektedir.

Proje çerçevesinde "2007-2010 Kadına Yönelik Aile İç Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı" hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Ulusal Eylem Planı'nda belirlenen altı hedeften birisi de "Kadının sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak ve uygulanmasını sağlamak"tır. Bu çerçevede, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, bu konuda eğitim, danışmanlık ve finansal hizmetlerin sunulması, kadınlara yönelik istihdam garantili meslek edindirme kurslarının iş piyasasında ihtiyaç duyulan alanlarda çeşitlendirilerek artırılması, makul ücret karşılığında yaşlı, özürü ve çocuk bakım hizmetlerini sunacak bakım evleri ve kreşlerin sayısının artırılması için kamu ve özel sektör desteğinin sağlanması, kadının çalışma hayatına girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemlerin alınması, yoksulluğun azaltılması amacıyla, pozitif ayrımcılık içerecek şekilde, yoksul kadınların ve kadın başlı ailelerin gelir getirici faaliyetlerinin, İl Özel İdaresi Kanunu kapsamında Mikro Kredi uygulamalarıyla desteklenmesi faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan, İl Özel İdaresinin görev ve yetkileri arasında yoksullara mikro kredi verilmesinin de yer alması nedeniyle Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunun söz konusu maddesinin özellikle pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak 81 İl Valiliği tarafından uygulanması hususundaki girişimleri olumlu bir şekilde devam etmektedir.

Ayrıca Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce, kadın girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerinde rehberlik yapmak ve destek vermek amacıyla kurulan Kadın Girişimciler Kurulu'na üyedir. 81 ilde örgütlenecek Kurul, kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi amacıyla politika belirlemek ve girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesine öncülük etmek üzere çalışmalar yürütecektir.

Ülkemizde kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen diğer önemli bir faaliyet de Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile yürütülen "Aktif İşgücü Programları Projesi"dir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün de

Yürütme Komitesinde yer aldığı Projenin hedef gruplarından birisi de kadınlardır. Bu çerçevede kabul edilen kadın kuruluşlarının projeleri desteklenmiştir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kurumumuzda uygulanan aşağıda belirtilen programların içeriğinde her türlü şiddeti önlemek, şiddetten korunma yolları, çocuk ve kadın hakları ve olumlu iletişim yöntemleri içerikli konular yer almaktadır.

Toplum Merkezlerinde 6 yaşında çocuğu olan annelerin çocuklarının gelişimlerini desteklemek ve olumlu disiplin yöntemlerini kullanarak şiddetten tamamen vazgeçmelerini sağlamak amaçlarını da içeren Anne Çocuk Eğitim Programı (AÇEP); 2-6 yaşlarında çocuğu bulunan babaların çocuklarıyla iletişimini sağlamak ve şiddet kullanmadan çocuklarına olumlu davranışları öğretebilmelerini sağlama amacını da içeren Baba Destek Programı (BADEP), uygulanmaktadır. Anne Çocuk Eğitim Programından 2007 yılında 1102 anne, Baba Destek Eğitimi Programından 2007 yılında 77 baba yararlandırılmıştır.

Ayrıca Toplum Merkezlerinde; 0-6 yaşlarında çocuğu bulunan ailelere çocuklarıyla iletişimlerini güçlendirmek amacıyla, 0-6 yaş Benim Ailem Eğitimi, 7-19 yaşlarında çocuğu olan ailelere çocuklarıyla iletişim kurmak ve onları anlayabilmelerini sağlamak amacıyla 7-19 yaş Aile Eğitimi Programı uygulanmaktadır. 0-6 yaş Benim Ailem Eğitim programından 2007 yılında 1126 kadın, 7-19 yaş Aile Eğitimi Programından ise 2007 yılında 399 kişi yararlandırılmıştır.

Antalya, İstanbul, Mersin, İzmir, Ankara, Kocaeli, Gaziantep, Çanakkale, Yozgat ve Adıyaman illerinde bulunan Toplum Merkezlerinde; okuma yazma bilen her yaştan kadın ve genç kıza, hukuki, ekonomik, sosyal, cinsel haklarını öğrenmelerini sağlamak ve bu haklarını kullanmaları hususunda bilgilendirmek amacıyla Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) uygulanmaktadır. Programdan 2007 yılı içerisinde toplam 602 kişi yararlandırılmıştır.

Ayrıca SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet sunan tüm toplum merkezleri ve aile danışma merkezlerinde kadınları bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla, seminer, sempozyum, panel, eğitim söyleşileri vb programlar hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Ayrıca Genel Müdürlüğümüze bağlı Toplum Merkezleri, Aile Danışma Merkezleri ve İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından eğitim çalışmalarına ek olarak yürütülen diğer çalışmalar ise;

- ✓ İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından uzman personel görevlendirilerek kadına yönelik şiddet ve töre ve namus cinayetleri ile ilgili bilgilendirme içeren yerel TV ve radyolarda programlar yapılmaktadır.
- ✓ Toplum Merkezlerinde, kadının ekonomik olarak bağımsızlığını kazanabilmesi amacıyla, İŞKUR, Halk Eğitim Merkezleri işbirliği ile beceri ve gelir elde etmeleri amacıyla çalışmalar düzenlenmektedir.
- ✓ İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından; şiddet mağduru kadınlar psikolojik, sosyal, ekonomik ve hukuki olarak desteklenmektedir. Hak arama sürecinde yararlanabileceği hizmetler sunulmakta veya hangi hizmetten nasıl yararlanacağına dair rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır.

- ✓ Toplum Merkezlerinde ve Aile Danışma Merkezlerinde, şiddet konusunda sorun çözme becerileri, kadının desteklenmesi ve özgüveninin kazandırılması ile ilgili seminerler düzenlenmektedir.
- ✓ Şiddet mağduru olması nedeniyle Genel Müdürlüğümüze bağlı Kadın konukevlerinden hizmet alan kadınlara hakları ile ilgili bilinçlendirme ve bilgilendirme eğitimleri yapılmaktadır.
- ✓ Alo 183 Sosyal Hizmet Danışma Hattının tanıtımı amacıyla broşür bastırılmakta ve umuma açık yerlerde dağıtılmaktadır.
- ✓ Toplum Merkezlerinin bulunduğu dezavantajlı mahallelerde bulunan kahvehanelerde ve erkeklerin yoğun olarak bulunduğu mahallerde, erkeklerle yapılan toplantılar ile erken yaş evliliklerinin sakıncaları ve şiddetin zararları ve önlenmesine yönelik konular ile ilgili bilgilendirme yapılmaktadır.
- ✓ Bazı illerimizde, sosyal destek sistemlerinden uzak kalan kadınlara toplumsal cinsiyet duyarlılığı kazandırmak, yerelde örgütlenmelerini sağlamak amacıyla bir dizi grup eğitimi, seminer, söyleşi ve atölye çalışmaları gerçekleştirilmektedir.
- ✓ Dezavantajlı bölgelerde bulunan Toplum merkezlerinin çevresinde bulunan ilköğretim ve Ortaöğretim kurumlarında çocuklara ve velilere seminerler verilmekte, şiddetin zararları, şiddetten korunma yolları, ergen sağlığı vb konularda eğitimler verilmektedir.
- ✓ Toplum Merkezleri tarafından BARO ve Sağlık Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde aile içi şiddet, kadın hakları ve aile planlaması konulu seminer programları geniş halk katılımlarını sağlamaya müsait yerlerde gerçekleştirilmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı